

Motion av Tomas Eriksson m.fl. (MP) Dags för en Peak Cotton-strategi i SLL

Ungefär hälften av alla kläder som konsumeras idag är tillverkade av bomull. Efterfrågan på bomull ökar i takt med att fler människor får bättre levnadsvillkor. Produktionen av bomull är samtidigt långt ifrån oproblematiske.

Bomull är en av de jordbruksgrödor som belastar miljön mest. Stora mängder bekämpningsmedel används vid odling, men även i beredningen används mycket kemikalier. Produktionen av bomull förbrukar också stora mängder vatten. För att till exempel producera en T-tröja (250 g) krävs cirka 2 700 liter vatten och ett par jeans (1 kg) cirka 11 000 liter. Bomull odlas vanligen i torra områden eftersom växten är känslig för nederbörd och vattenbehovet tillfredställs istället med konstbevattning.

Den stora energi- och vattenåtgång som krävs för att odla bomull gör även att vi nu verkar ha nått vad som kallas peak-cotton, alltså den punkt när mängden producerad bomull i världen inte ökar. Detta betyder att utbudet i framtiden inte på långa vägar kommer att räcka till och konsekvenserna blir kraftigt ökade priser.

Ökat pris på bomull kommer att ha en stor påverkan på landstingets egna verksamheter. Arbetskläderna inom i princip samtliga verksamheter är bomullsmaterial. Det finns därför både betydande ekonomiska och miljömässiga incitament för SLL att ta den här frågan på stort allvar.

Tyvär ser dock utvecklingen inom detta område ut att ha gått åt fel håll. Det gällande avtalet kring upphandling av textilier är från 2006 och där ställs kravet på att 5 procent av den upphandlade mängden bomull ska vara ekologiskt. I förfrågningsunderlaget till upphandlingen som gjordes 2010 men som ännu inte vunnit laga kraft så har detta krav tagits bort. I upphandlingen står heller ingenting om krav på hur eller på vilket sätt kläderna skulle kunna återanvändas, vilket gör att de idag helt enkelt bara går till förbränning. Landstinget i Stockholms län behöver ta fram en strategi för hur den frågan ska hanteras under de kommande åren.

När Landstinget inte förmått gå framåt har däremot andra aktörer gjort framsteg. Många av de stora textilkedjorna arbetar idag aktivt med att miljöprofilera sin klädtillverkning med att ta fram kollektioner tillverkade av ekologisk bomull. Men det är av stor vikt att SLL som offentlig aktör bibehåller ett intresse av att köpa ekologisk producerad bomull för att utbudet av den ekologiska andelen ska fortsätta öka. Effektiva metoder för återvinning av bomullskläder ligger fortfarande lite fram i tiden men ska naturligtvis ingå i framtida upphandlingar. Vi ser även att andra material lanseras på marknaden. Det mest intressanta är massaindustrin som redan har aktiva samarbeten med flera klädmärken. Där ser de en utveckling där kläder helt eller delvis tillverkade av massafibrer kan lanseras inom fem till tio år.

Naturligtvis går det inte att bara ersätta bomullskläder i landstingets verksamhet med kläder tillverkade i andra material. Framförallt måste det vara säkerställt att nya material har samma eller bättre hygienegenskaper som bomull. Detta är ytterligare en anledning till varför det är viktigt att SLL tar initiativ i frågan och långsiktigt ser över hur textilförsörjningen ska se ut långsiktigt.

Landstingsfullmäktige föreslås besluta

- att* ge landstingsstyrelsen i uppdrag att ta fram en långsiktig strategi för hur landstinget ska hantera frågan om textilförsörjning av de egna verksamheterna.
- att* strategin ska visa på hur upphandlingar av textilier ska gå till avseende andelen ekologiska fibrer
- att* strategin ska visa på hur bomull kan ersättas med andra mindre miljöbelastande material
- att* omedelbart genomföra en ny upphandling av textilier efter det att den befintliga upphandlingen vunnit laga kraft
- att* i kommande textilupphandling ställa krav på minst 20 procent ekologisk bomull av den totala mängden upphandlad bomull.

att det i den kommande upphandlingen ska finnas krav kring återanvändning och återvinning av bomullskläder

Tomas Eriksson

Yvonne Blombäck

Marie Åkesdotter

Thomas Bengtsson

Cecilia Obermüller